

Sołowiec, Rajmund

V Seminarium Historii Chemii

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 38/3, 194-196

1993

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



kotra naczelnego „Prac Muzeum Ziemi”. Autor scharakteryzował udział zeszytów o tematyce historycznej w „Pracach” oraz wskazał wysokie walory naukowe obu rozpraw.

Red.

V Seminarium Historii Chemii

W dniach 25 - 27 maja 1993 r. odbyło się w Pieczyskach k. Koronowa (woj. bydgoskie) V Seminarium Historii Chemii, zorganizowane przez Sekcję Historii Chemii Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Poprzednie cztery seminaria, które odbyły się w Karpaczu w latach 1984-1990 nosiły nazwę „Szkół Historii Chemii”. Tematem tegorocznego Seminarium, które zorganizował prof. Roman Mierzecki, były szkoły naukowe chemików polskich. Prace związane z tą tematyką rozpoczęto wcześniej i już w 1990 r. przedstawiano je na wykładach IV Szkoły. W Seminarium wzięli udział historycy chemii, reprezentujący ośrodki naukowe: warszawski, krakowski, łódzki, lubelski, wrocławski, toruński, bydgoski i poznański, którzy wygłosili (lub przesłali) nowe opracowania dotyczące rozwoju polskiej chemii.

Seminarium rozpoczął wykład prof. Zbigniewa Grabowskiego (Warszawa), przedstawiony przez prof. Annę Grabowską, pt. *W kręgu Wiktora Kemuli*. Autor scharakteryzował działalność naukową, pedagogiczną i organizacyjną tego wybitnego chemika, twórcy polskiej szkoły badań polarograficznych. Ponad 30 uczniów W.Kemuli (1902-1985) zostało profesorami i docentami. Następnie dr Teresa Życzkowska (Kraków) przedstawiła wykład prof. Stanisława Hodorowicza pt. *Początki krystalografii na Uniwersytecie Jagiellońskim*, w którym omówione zostały katedry i szkoły tej dyscypliny w uczelni krakowskiej. Doc. Ceynowa (Toruń) przedstawiła wykład prof. Anny Narebskiej pt. *Szkoła Antoniego Basińskiego*, w którym analizowano działalność tego wybitnego polskiego fizykochemika (1905-1990) w uczelni wileńskiej w okresie przedwojennym i w toruńskiej od 1945 r. Podkreślano rolę, jaką odegrał prof. A.Basiński w kształtowaniu chemii polskiej, szczególnie w okresie powojennym.

Działalność badawczą i organizacyjną prof. Wieńczysława Kuczyń-

skiego (1901-1981), wybitnego chemika technologa w ośrodku poznańskim scharakteryzował wykład prof. Włodzimierza Kani, który przedstawił prof. R.Mierzecki.

Kilka następných wykładów dotyczyło historii chemii w uczelniach lwowskich i powstałych wówczas szkół naukowych. Prof. Ignacy Siemion (Wrocław) wygłosił wykład *Lwowska chemia organiczna XIX wieku*, w którym przedstawił wyniki swoich badań, dotyczących działalności lwowskich organiczków tego okresu: Pebała, Freunda, Rohledera, Linnemanna, Brühla, Pawlewskiego, Radziszewskiego, Niementowskiego, Brandrowskiego, Schramma, Grabowskiego. Prof. Zofia Jerzmanowska (Łódź) scharakteryzowała działalność naukową wybitnego chemika — organika, prof. Romana Małachowskiego (1887-1944) i jego licznych uczniów i kontynuatorów badań nad chemią cyjanku karbonylu. Prof. Roman Mierzecki (Warszawa) zapoznał słuchaczy z osiągnięciami lwowskiej szkoły chemii fizycznej (m.in. z działalnością prof. Stanisława Tołłoczki), a prof. Rajmund Sołniewicz (Łódź) przedstawił działalność lwowskich uczonych., a w szczególności prof. Wiktora Jakóba (1886-1971), zajmujących się chemią nieorganiczną i scharakteryzował powstałą we Lwowie w okresie przedwojennym pierwszą szkołę (prof. W.Jakób) nad związkami koordynacyjnymi.

W wykładzie dr Teresy Życzkowskiej została scharakteryzowana szkoła chemii teoretycznej Kazimierza Gumińskiego (1908-1983) i działalność tego uczonego w ośrodkach akademickich Warszawy, Wrocławia i Krakowa.

Współczesne szkoły naukowe zostały zreferowane w wykładach: prof. Jerzego Kroh (Łódź), który omówił powstanie i rozwój łódzkiej szkoły chemii radiacyjnej oraz prof. Lucjana Pieli, który scharakteryzował działalność warszawskiej szkoły chemii kwantowej, utworzonej przez prof. Włodzimierza Kołosa.

Ostatnie wykłady dotyczyły szkół naukowych wybitnych polskich fizykochemików: działających w ośrodku krakowskim Bogdana Szyszko-wskiego, Ludwika Brunera i Bogdana Kamieńskiego (wykład prof. Bolesława Waligóry przedstawił prof. R.Mierzecki) oraz fizykochemików, pracujących w okresie przedwojennym w Warszawie: prof. Wojciecha Świątosławskiego (jego zasługi w stworzeniu szkoły termochemicznej w tym okresie przedstawił prof. Kazimierz Zięborak) i prof. Mieczysław Centerszwera, którego szkołę naukową umówił prof. R.Mierzecki.

Seminarium stało się okazją do dyskusji nad rolą szkół naukowych w rozwoju chemii w Polsce. Potwierdzono ponadto celowość dalszego orga-

nizowania seminariów historii chemii, wyrażając podziękowanie prof. R.Mierzeckiemu za jego nieustającą aktywność w organizacji spotkań polskich historyków chemii. Materiały ostatniego seminarium zostaną wydane przez Polskie Towarzystwo Chemiczne w postaci książki jeszcze w roku bieżącym. Wyrażano nadzieję, że badania nad historią rozwoju chemii, w szczególności polskiej, będą intensywniej podejmowane również przez chemików młodszego pokolenia.

Rajmund Sołowiewicz
(Łódź)

„Folia Fromborensia” — nowe pismo fundacji im. Mikołaja Kopernika

Ukazał się pierwszy numer półrocznika „Folia Fromborensia” R. I 1992 nr 1. Numer wyróżnia się wykwintnym wyposażeniem zewnętrznym (oprawa karton biały tłoczony, papier offsetowy III/80 gr), sporym nakładem (800 egz.) i doбором treści. W tym numerze przeważają zagadnienia architektury i sztuki w XVII i XVIII w. na Warmii i Pomorzu. Obecny numer drukuje artykuły w języku polskim, francuskim i niemieckim.

Można zacytować deklarację Wydawców o programie półrocznika: „Folia będą regionalnym — bo osadzonym w konkretnym środowisku — pismem przede wszystkim artystycznym, otwartym dla prezentacji wszelkich zagadnień kultury artystycznej dawnej i współczesnej, i dla najróżniejszych form piśmiennictwa o sztuce, od artykułów materiałowych i publikacji źródeł do dziejów sztuki, po esej i krytykę. Folia chcą być wierne programowi Fundacji im. Mikołaja Kopernika, co znaczy, że udostępniają swe łamy także kopernikologom, astronomom, historykom nauki i badaczom kultury umysłowej — na płaszczyźnie wymiany myśli i wartości, wzajemnego inspirowania się”.

Dlatego należy zasygnalizować nowy półrocznik Czytelnikom Kwartalnika. Dodajmy, że Fundacja organizuje konferencje naukowe i zamieszcza w swym organie sprawozdania z nich. Na przełomie kwietnia i maja 1992 odbyła się we Fromborku konferencja *Czas i astronomia w spotkaniu*